

Sprawozdanie Roczne
z realizacji zadań
z zakresu Wspierania
Rodziny
za 2023 rok

Jablonka 2024

Spis treści

1. Zakres przedmiotowy oraz założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.....	3
2. Zadania gminy z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.....	4
3. Realizacja budżetu w zakresie wspierania rodziny.....	5
3.1 Plan budżetu na 2023 rok.....	5
3.2 Wykonanie budżetu Ośrodka w 2023 roku.....	5
3.3 Ponoszenie kosztów związanych z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.....	6
4. Realizacja zadań gminy w zakresie wspierania rodziny.....	6
4.1 Program wspierania Rodziny Gminy Jabłonka.....	6
4.2 Zatrudnienie asystenta rodziny.....	7
4.3 Poradnictwo specjalistyczne.....	8
4.4 Rodziny wspierające.....	8
4.5 Placówki wsparcia dziennego.....	9
4.6 Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3.....	9
4.7 Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.....	9
5. Potrzeby związane z realizacją zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.....	10

1. Zakres przedmiotowy oraz założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych został nałożony na samorząd gminny ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2023 poz 1426 z późn. zm.).

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia każdego człowieka, ma duże znaczenie dla prawidłowego rozwoju biologicznego, psychicznego, społecznego oraz emocjonalnego. To właśnie w rodzinie powinien odbywać się naturalny proces kształtowania osobowości jej członków, a w szczególności dzieci. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy wpływa na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje postępowanie na całe życie.

Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie zrealizować podstawowych zadań, relacje rodzinne ulegają zaburzeniu, naruszane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dezorganizacja rodziny przyczynia się do niedostosowania społecznego dziecka. Ważne jest, aby praca z rodziną była rozpatrywana z perspektywy potrzeb dziecka.

Rodzina powinna przede wszystkim w swoim środowisku lokalnym otrzymać daleko idącą pomoc w formie wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz pracy socjalnej. Taka pomoc powinna być silnie skorelowana z pomocą materialną, adresowaną do rodzin o najniższych dochodach tak, aby zahamować proces umieszczania dzieci w zastępczych formach opieki z powodów ekonomicznych.

Zgodnie z artykułem 179 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w terminie do 31 marca każdego roku, wójt gminy składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby w tym zakresie.

2. Zadania gminy z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zadania własne gminy z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej ujęte zostały w art. 176 ustawy, a należą do nich:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Powyższe zadania mają na celu wspieranie rodziny przeżywającej trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu. Jest to system zaplanowanych działań, które mają pomóc przywrócić takim rodzinom zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Działania te wspomagają rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, w taki sposób, aby zapobiec doprowadzenia do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece zastępczej.

Niniejsze sprawozdanie zawiera informacje o sposobie realizacji powyższych zadań w 2023 roku.

3. Realizacja budżetu w zakresie wspierania rodziny

Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w 2023 roku w realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny finansowana była ze środków budżetu Gminy Jablonka.

3.1 Plan budżetu na 2023 rok

Budżet Gminy Jablonka na 2023 rok został przyjęty Uchwałą budżetową Gminy Jablonka na rok 2023 Nr LVI/398/2022 z dnia 29 grudnia 2022 roku.

Na realizację zadań własnych wynikających z Ustawy o Wspieraniu Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej, Ośrodek dysponował w 2023 roku kwotą 234.361,00 zł. w rozdziałach 85504 – Wspieranie rodziny, 85508 – Rodziny zastępcze, z czego:

• współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej (rodziny zastępcze)	150.000,00 zł
• koszty zatrudnienia 1 asystenta rodziny	74.572,34 zł
• wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	500,00 zł
• koszty telefonu dla asystenta rodziny	500,00 zł
• koszty delegacji, ryczału samochodowego asystenta rodziny	4.500,00 zł
• odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	1.788,66 zł
• szkolenia asystenta rodziny	1.500,00 zł
• zakup pozostałych usług	500,00 zł
• zakup materiałów i wyposażenia	500,00zł

razem: 234.361,00 zł

3.2 Wykonanie budżetu Ośrodka w 2023 roku

Środki finansowe ujęte w budżecie na realizację zadań zawartych w ustawie o Wspieraniu Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej zabezpieczyły przewidywane potrzeby w 2023 roku. Wydatkowano łącznie kwotę **215.306,61 zł** co stanowiło **91,87%** przyjętego planu. Poniżej została zamieszczona szczegółowa analiza wydatkowania środków w poszczególnych zadaniach.

• współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej (rodziny zastępcze)	142.328,44 zł
• koszty zatrudnienia 1 asystenta rodziny	65.878,55 zł
• koszty telefonu dla asystenta rodziny	207,41 zł
• koszty delegacji, ryczału samochodowego asystenta rodziny	4.292,05zł
• odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	1.788,66 zł
• szkolenia asystenta rodziny	811,50 zł
• zakup pozostałych usług	0 zł
• zakupy materiałów i wyposażenia	0 zł

razem: 215.306,61 zł

Ponadto w 2023 roku Gmina Jabłonka przystąpiła do „Programu Asystent Rodziny na rok 2023” ogłoszonego przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. W ramach Programu Gmina otrzymała od Wojewody Małopolskiego środki finansowe z Funduszu Pracy w wysokości **10.072,34 zł** z przeznaczeniem na finansowanie w formie jednorazowego dodatku do wynagrodzenia oraz dofinansowania kosztów zatrudnienia dla asystentów rodziny. Środki zostały wykorzystane w 100%.

3.3 Ponoszenie kosztów związanych z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej

W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonce został obciążony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu kosztami w wysokości 10%, 30% i 50% wydatków za opiekę i wychowanie 17 dzieci z terenu naszej gminy, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Łącznie w 2023 roku wydatkowano na ten cel kwotę 142.328,44 zł.

W roku sprawozdawczym 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej. Na dzień 31 grudnia 2023 r. w pieczy zastępczej przebywało 17 dzieci (czworo dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej, jedno w ośrodku opiekuńczo-wychowawczym, pozostałe w rodzinie zastępczej spokrewnionej).

Asystent rodziny uczestniczył w 2 posiedzeniach zespołów dotyczących okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, które odbywały się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem. Asystent rodziny minimum dwa razy do roku sporządzał informacje o rodzicach biologicznych na prośbę Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.

4. Realizacja zadań gminy w zakresie wspierania rodziny

4.1 Program wspierania Rodziny Gminy Jabłonka

Zgodnie z zapisem art. 176 ust. 1 ustawy o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej został opracowany **Program Wspierania Rodziny Gminy Jabłonka na lata 2023 – 2025**, który przyjęto Uchwałą Nr LVII/411/2023 Rady Gminy Jabłonka z dnia 9 lutego 2023 roku.

Program ten to działania wielu instytucji polegające przede wszystkim na wzmocnieniu zasobów własnych rodziny, zapobieganiu dysfunkcjom rodzin oraz pomocy w przezwyciężaniu trudności w wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych. Celem programu jest wspieranie rodziny w pełnieniu jej poszczególnych funkcji w szczególności poprzez poprawę funkcjonowania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz poprawę sytuacji bytowej i materialnej rodzin, rozwój działań profilaktycznych na rzecz rodzin, usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, poprawa funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych.

Sprawozdanie z Programu Wspierania Rodziny Gminy Jabłonka na lata 2023-2025 zostało ujęte w sprawozdaniu z działalności Ośrodka.

4.2 Zatrudnienie asystenta rodziny

W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonce zatrudnił jednego asystenta na pełen etat, na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy.

W omawianym okresie wsparciem asystenta zostało objętych ogółem 13 rodzin (w ośmiu przypadkach kontynuowano pracę z lat ubiegłych). W przypadku sześciu rodzin usługę asystenta rodziny prowadzono na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Nowym Targu III Wydział Rodzinny i Nieletnich. Pozostałe rodziny dobrowolnie wyraziły zgodę na współpracę z asystentem rodziny. W 2023 roku asystent zakończył pracę w 2 rodzinach (z powodu rezygnacji rodziny oraz osiągnięcia zamierzonych celów). Na koniec roku 2023 wsparciem asystenta rodziny objętych było 11 rodzin.

Celem pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci.

Główne problemy, z jakimi w 2023 roku, borykały się rodziny objęte opieką i wsparciem asystenta rodziny to: niskie umiejętności opiekuńczo-wychowawcze (13 rodzin); problemy alkoholowe (7 rodzin); przemoc w rodzinie (5 rodzin); niepełnosprawność lub długotrwała choroba (5 rodzin).

Rola asystenta rodziny w udzielaniu wsparcia rodzinom polegała m.in. na:

- opracowaniu i realizacji planu pomocy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- udzielaniu pomocy w racjonalnym gospodarowaniu budżetem domowym,
- udzielaniu pomocy rodzinom w kwestii utrzymywania higieny i pielęgnacji,
- podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych,
- budowaniu kompetencji i postaw wychowawczych poprzez indywidualne konsultacje wychowawcze oraz udzielanie wsparcia dla rodziców mających trudności wychowawcze z dziećmi,
- monitorowaniu z pedagogami i wychowawcami realizowania obowiązku szkolnego dzieci,
- udzielaniu rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych i wychowawczych,
- przedstawianiu ofert pracy, szkoleń w zakresie podnoszenia kwalifikacji i zdobywania nowych umiejętności,
- motywowaniu osób z problemem alkoholowym do podejmowania lub kontynuowania terapii,
- współpracy z instytucjami wspierającymi rodzinę takimi jak: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu, Sąd Rejonowy w Nowym Targu, Gminna

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, szkoły i przedszkola, służba zdrowia, organizacje pozarządowe,

- prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- dokonywaniu okresowej oceny sytuacji rodziny,
- sporządzaniu na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach, monitorowaniu funkcjonowanie rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

W ciągu ubiegłego roku asystent rodziny stale współpracował z pracownikami socjalnymi, wychowawcami i pedagogami szkolnymi, pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Rabce-Zdroju, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Nowym Targu, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu, Orawskim Centrum Zdrowia w Jabłonce, pracownikami Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – Koło w Jabłonce „Barka”, a także dzielnicowymi i kuratorami.

Zatrudniony w 2023 r. asystent rodziny regularnie podnosił swoje kwalifikacje. Szkolenia, w których uczestniczył asystent rodziny:

- Współpraca między ośrodkiem pomocy społecznej a sądem.
- Dobre praktyki w pracy asystenta rodziny. Jak współpracować, aby rodzina miała z tego korzyść?
- Trudny klient lub podopieczny? Jak radzić sobie w sytuacjach stresowych.
- Asystent rodziny – zadania, prawa i obowiązki. Asystent w świetle nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- Zaburzenia rozwojowe u dzieci. Diagnoza i interwencja terapeutyczna.
- Motywowanie do zmian. Metody, narzędzia i techniki motywacyjne w pracy z osobą/rodziną.
- Dokumentacja pracy asystenta rodziny.
- Cyfrowy Asystent.
- Dzieci toksycznych rodziców.

4.3 Poradnictwo specjalistyczne

W 2023 roku, w ramach poradnictwa rodzinnego, przeprowadzono „Trening Kompetencji Rodzicielskich”. Zajęcia miały formę warsztatów, odbyło się pięć spotkań po 2 godziny. Z warsztatów skorzystało 6 osób z rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze. Natomiast z indywidualnego poradnictwa psychologicznego i/lub pedagogicznego w 2023 roku skorzystało 18 osób.

4.4 Rodziny wspierające

W roku objętym sprawozdaniem nie funkcjonowały na terenie Gminy Jabłonka rodziny wspierające. Pomimo przeprowadzonej kampanii informacyjnej promującej rodziny wspierające, nie zgłosiła się żadna rodzina.

4.5 Placówki wsparcia dziennego

W okresie sprawozdawczym, na terenie Gminy Jabłonka nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego. Z analizy potrzeb w tym zakresie wynika, iż dużą rolę w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb dzieci, rozwijaniu ich zainteresowań, organizowaniu czasu wolnego spełniały zajęcia pozaszkolne, organizowane przez Orawskie Centrum Kultury, Orawską Bibliotekę Publiczną w Jabłonce, kluby sportowe, NGOS-y oraz Orawską Szkołę Muzyczną.

Ponadto w szkołach podstawowych funkcjonują świetlice szkolne, które zapewniają zajęcia w formie opiekuńczo-wychowawczej.

Orawskie Centrum Kultury oraz Orawska Biblioteka Publiczna, dbając o tradycję, rozwój kultury i sztuki oraz integrację pokoleń organizuje konkursy, zajęcia dla dzieci oraz imprezy folklorystyczne.

Na terenie Gminy Jabłonka funkcjonują również Koła Gospodyń Wiejskich oraz zespoły regionalne, które poprzez swoje działania przekazują młodemu pokoleniu tradycje i zwyczaje. W organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży włączają się kluby sportowe mające na celu motywowanie do aktywności fizycznej. Organizowane są również różnego rodzaju zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży.

4.6 Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3

Ośrodek realizował powyższe zadanie, sporządzając sprawozdania z zakresu wspierania rodziny (półroczne i roczne) za rok 2023 i przesyłając je właściwemu wojewodzie, z wykorzystaniem Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonce sporządził i przekazał dwa sprawozdania rzeczowo – finansowe za okres od 01.01.2023r. do 30.06.2023r. oraz za okres od 01.07.2023r. do 31.12.2023r. do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie. Dodatkowo z pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej przekazano sprawozdania jednorazowe z realizacji Programu asystent rodziny.

4.7 Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych prowadzony był na bieżąco zarówno przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych Ośrodka a także członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Jabłonce. W tym zakresie prowadzone były konsultacje z pedagogami szkolnymi, pracownikami służb zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

5. Potrzeby związane z realizacją zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

- Realizacja Programu Wspierania Rodziny Gminy Jabłonka na lata 2023-2025.
- Kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny.
- Zapewnienie udziału w szkoleniach i innych formach kształcenia celem stałego podnoszenia kwalifikacji asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych.
- Dalsza współpraca między asystentem rodziny a pracownikami socjalnymi oraz przedstawicielami innych instytucji.
- Dalszy rozwój poradnictwa socjalnego, psychologicznego, prawnego.
- Udział w finansowaniu pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz ponoszenie wydatków z tytułu ewentualnego umieszczenia w pieczy zastępczej kolejnych dzieci.
- Zabezpieczenie środków na utworzenie placówki wsparcia dziennego.
- Zabezpieczenie środków na funkcjonowanie rodzin wspierających.

Ponadto rekomenduje się dalsze podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających. W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.